

Forsten Verschuir: aimabele professor

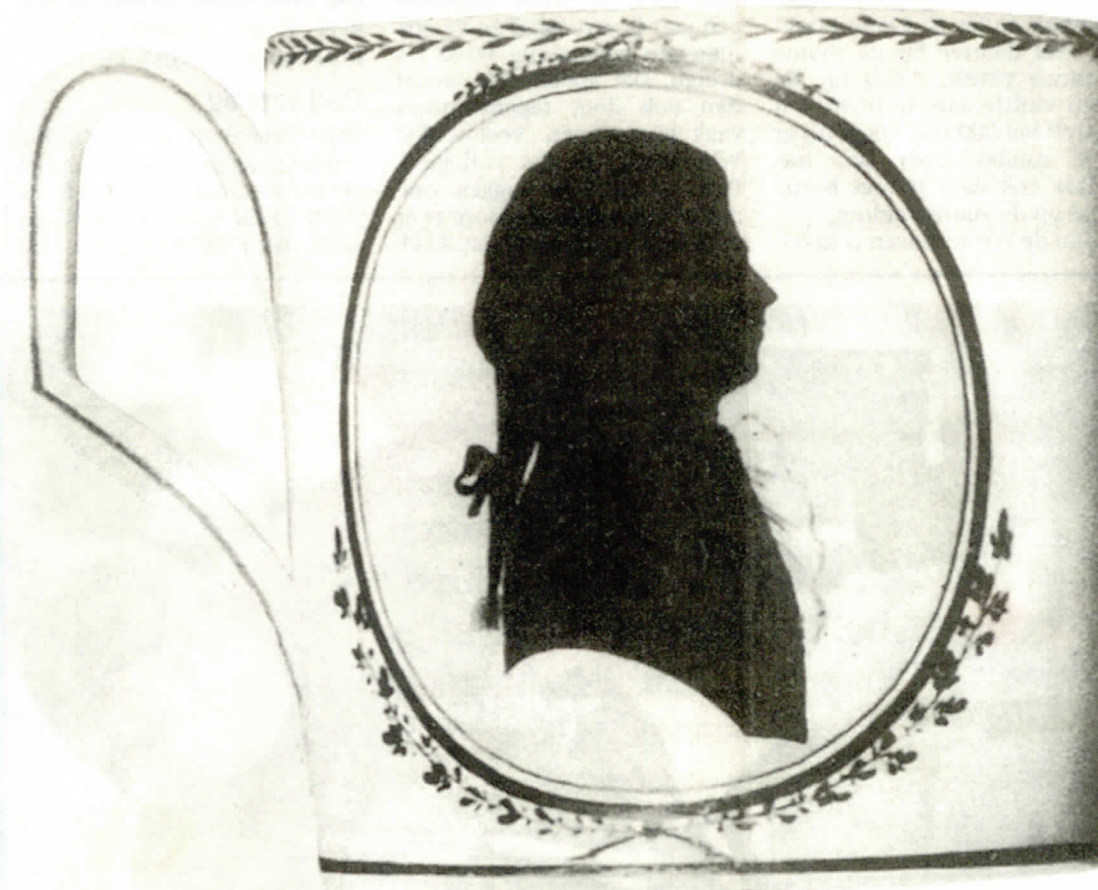
Hoe hij er precies uit heeft gezien, is moeilijk vast te stellen. Van Wolther Forsten Verschuir

(1739-1793) bestaat alleen een silhouet, afgebeeld op een theekopje. Toch was deze Wolther Verschuir (die in Sleen werd geboren, maar van huis uit een veenkoloniale achtergrond – Wildervank – had) een opmerkelijk mens. Hij bracht het tot hoogleraar in de theoretische en praktische geneeskunde aan de Groninger universiteit.

Drenthe had nooit een eigen universiteit en de wetenschappelijke loopbaan van Wolther (Gualtherus) Forsten Verschuir voltrok zich dan ook buiten de provincie. Zijn levensgeschiedenis wordt in Waardeel, het Drents Historische Tijdschrift, verteld door Kees de Weerdt. Uit zijn artikel onlenen we de gegevens voor het verhaal op deze pagina.

De Weerdt concludeert dat Wolther Verschuir een aimabel mens moet zijn geweest. Tijdens zijn studie drukte hij bijvoorbeeld zijn medelijden uit voor de proefdieren, die hij gebruikte voor zijn onderzoek naar de prikkelbaarheid van verschillende weefsels. En in 1790 deed hij bij een feestelijk diner een poging de tegenstellingen tussen de aanwezige prinsgezinden en patriotten te overbruggen door het uitbrengen van een dronk. Na zijn dood werd hij in gedenkschriften beschreven als een 'collega suavissimus', een bijzonder prettige collega.

Wolther Verschuir werd op 4 oktober 1739 in Sleen geboren als zoon van de predikant Henricus Verschuir, die een jaar eerder in het Drentse dorp was beroepen. De dominee, die uit een niet onaanzienlijk Gronings geslacht stamde, was getrouwd met Margaretha For-

Een silhouet op een theekopje is het enige portret van Wolther Forsten Verschuir. Het kopje kwam via een van zijn dochters terecht bij een Groningse familie. In het universiteitsmuseum van Groningen bevindt zich deze foto van het bijzondere serviesstuk.

sten. Wolther nam later de achternaam van zijn moeder als tweede naam aan.

Margaretha Forsten overleed al jong en Wolther en zijn broers werden daarna bij familie in Wildervank grootgebracht. Hun vader bleef achter in Sleen, waar hij tot 1767 als predikant zou blijven.

Wolther Verschuir volgde de Latijnse school in Groningen en omstreeks 1752 moet hij daar aan de universiteit met zijn studie geneeskunde zijn begonnen. Zijn promotie voltrok zich in 1766. Het proefschrift van Verschuir handelde over de irritabiliteit, de eerder aangehaalde prikkelbaarheid van weefsels. Achteraf bleek het zijn belangrijkste bijdrage aan de wetenschap.

Na het afsluiten van zijn stu-

die vertrok Verschuir naar Frankrijk, waar hij vooral de grote ziekenhuizen bezocht. Vervolgens verbleef hij in het Schotse Edinburgh. Bij terugkeer in Nederland vestigde Verschuir zich als praktiserend arts in Amsterdam. Zijdelings hield hij zich daar bezig met de ontwikkelingen op zijn vakgebied. Hij vertaalde onder meer een boek over pokken en voerde daarover correspondentie met zijn Groningse leermeester Wouter van Doeveren. Toen deze naar Leiden vertrok, wilde Verschuir hem graag opvolgen, maar hij werd gepasseerd. Ook een poging professor te worden aan de universiteit van Harderwijk strandde.

Uiteindelijk werd Wolther Forsten Verschuir dan toch tot hoogleraar aan de universiteit

van Groningen benoemd, waar hij in 1781 zijn inaugurele rede hield. Hij werd er de opvolger van Paulus 's Grauwen, die ook al naar Leiden was vertrokken. De Weerdt stelt dat Verschuir op een weinig gunstig moment in Groningen arriveerde. Halverwege de achttiende eeuw had de medische faculteit naam gemaakt via vermaarde hoogleraren als Wouter van Doeveren en Petrus Camper. Hun opvolgers waren niet van hetzelfde kaliber. De benoeming van Verschuir, die veertien jaar buiten de wetenschap actief was geweest, lijkt te bevestigen dat het de universiteit moeite kostte om het hoge niveau op de medische faculteit te handhaven. Wolther Forsten Verschuir probeerde als professor oude en nieuwe tra-

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
ARTERiarum, ET VENARUM
IRITABILITATE: EJUSQUE IN VASIS EXC
SU: ET INDE ORIUNDA SANGUI
DIRECTIONE ABNORMI.
QUAE,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
SUA AUSPICIIIS
SERENISSIMI ac CELSISSIMI PRINCIPIS,
GUILIELMI V.
PRINCIPIS ARAUSIAE ET NASSAVIAE &c. &c. &c.
FOEDERATI BELGII GUBERNATORIS HEREDITARIJ,
ACADEMIARUM GENTIISSIMO-ORLANDICAE
RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI, ET CURATORIS PRIMJ
RECTORIS MAGNIFICI,
PETRI CAMPER,
A. L. M. Phil. & Med. Doct. Med. Theor. Annt. Chir. & Bot. Pr
Ord. Soc. reg. Scient. Lond. Harlem. & Edinburg. Socii. &c. &c.
NEC NON
AUGUSTISSIMI SENATUS ACADEMICI Consensus,
& Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
rite ac legitime consequendis,
Publico examini subiecti,
GUALTHERUS VERSCHUIR,
DRENTHINUS.
A. D. 18 Junij MDCCCLXVI
H. L. S.

GRONINGAE

Apud JACOBUM BOLT Bibliopolem,
MDCCCLXVI.

Het voorblad van de dissertatie van Verschuir uit 1766. Het was zijn belangrijkste wetenschappelijke bijdrage. Het proefschrift bevindt zich in de Groninger universiteitsbibliotheek. (Illustraties overgenomen uit Het Drents Historisch Tijdschrift Waardeel)

dities een plaats te geven in zijn onderwijs. Zoals in die tijd gebruikelijk gaf hij tegen betaling openbare lessen, waarbij hij over een groot aantal medische onderwerpen sprak. Tijdens zijn professoraat begeleidde hij 34 studenten naar hun promotie. Elf van hen publiceerden ook hun proefschrift. Op het bestuurlijke vlak was Verschuir twee keer rector van de universiteit.

Over het privé-leven van Wolther Forsten Verschuir is niet veel bekend. Uit zijn huwelijk met Johanna Cornelia Klump werden een zoon en twee dochters geboren. Op 15 november 1793 overleed hij aan een koortsige ziekte met gangreen in de benen en daarmee gepaard gaande ernstige bloedingen.